

noj gimnaziji na Širokom Brijegu. Ispunio je deset godina, ali je krvavi pir partizana na Širokom Brijegu spriječio potpuno ispunjenje njegova obećanja. No, cijeli je svoj život ostao istinski umjetnik, slikar. Tiho i skromno franjevaštvo ovoga dobrog bratra našlo je u umjetničkom svoj izričaj, a njegov je umjetnički

opus prožeo duh njegova serafskoga oca. I kad se vratio iz komunističkoga kazamata iz Zenice 1956. slika u Gorici u prigodi 100. obljetnice stare crkve dvije freske: *Isus blagoslivlja djevu* i *Suze sina razmetnoga*. Do svoga konca druži se sa štafelajem i kistom. Hercegovačka franjevačka provincija čuva njegov zavidni opus kao iskreno

sjećanje na svog prvog školovanog akademskog umjetnika slikara.

Nejasnim ostaje toliko toga povezanoga s tim krvavim godinama, to vrijeme pokolja fratara na Širokom Brijegu. Fra Mirko je jedan od rijetkih koji ga je preživio jer je, kako navedosmo, u tom trenutku bio izočan. ✍

ŠTO ZNAČI PENTAGRAM, A ŠTO KRIŽ OKO VRATA?*

Evo baš sad pročitah članak o pentagramu i posebno mi je zapeo za oko onaj dio gdje kažete da je pentagram u srednjem vijeku predstavljao pet Isusovih rana. Zato me zanima vaše mišljenje o tome da netko (ja?) nosi pentagram, jer on predstavlja pet Isusovih rana. Možete li malo obrazložiti svoj odgovor: ako da, zašto; ako ne, zašto ne?

Čitateljica

Vaše pitanje postavljeno elektroničkom poštom vjerojatno je reakcija na jedan od odgovora ponuđenih u rubrici »Naši razgovori«, jer se vjernicima češće postavljaju pitanja o raznim simbolima i »ukrasima« koji zamjenjuju tradicionalni križ na zidovima ili oko vrata. U sekulariziranom društvu, koje je spremno križ »prognati« iz javnoga prostora, ne treba se čuditi takvome gibanju ili »trendu« koji bi se – na neki način, osobito u supkulturnim skupinama – mogao smatrati i pomodnim, a kod nekih je skupina mladih vjerojatno riječ o želji za poistovjećivanjem sa skupinom kojoj pripadaju. No, ponekad je riječ i o buntu, o svojevrsnome prosvjedu.

Pentagram koji spominjete pretkršćanski je znak i vjerujemo da znate kako je kršćanstvo od svojih početaka, evangelizirajući kulturu, pokušavalo kristijanizirati – gdje je to bilo moguće i kako bi zapravo ljudima svih kultura pokazalo kako je i cijeli njihov život obuhvaćen Božjim promislom – simbole pojedinih kultura. Nije onda nikakvo čudo da se i antički simbol – pentagram – u kršćanskoj simbolici tumačio kao simbol vječnosti, Presvetoga Trojstva ili – kako pišete – kao simbol pet Isusovih rana. No, pentagram je kroz povijest ponovno poprimio mnogo poganskih, pa i sotonskih značenja i teško da ga danas itko »uobičajenoga znanja« više povezuje s Kristom, posebno ne s njegovom mukom i njegovih pet rana.

Iz Vašega kratkog pitanja ne možemo zaključiti koji je motiv i koja je Vaša nakana: Zašto biste željeli nositi pentagram, a ne križ oko vrata? Što biste isticanjem pentagrama – koji u današnjem društvu i današnjoj kulturi, dakle, ne asocira ni na pet Isusovih rana, ni na kršćanstvo – željeli zapravo poručiti? Najizvorniji i najizravniji simbol svjedočenja kršćanstva je križ i uvjereni smo da za tu tvrdnju ne trebate nikakvih dodatnih objašnjenja. Taj znak križa činimo na početku svake molitve, pred njim se molimo, činimo ga kad ulazimo u crkvu i kada iz nje odlazimo, na početku i na kraju mise, pa je rasprava o »mogućoj alternativi« između nošenja križa ili pentagrama oko vrata zapravo – bespredmetna.

No, nažalost, nije bespredmetno govoriti o tome da pentagramu neki pripisuju magične moći i svojstva, pa se u tom slučaju bez oklijevanja može govoriti o praznovjerju, koje je nedopušteno i grijeh, a o kojemu smo pisali u prošlom broju (GK 13/2008.). Našim upozorenjima želimo istaknuti da se u nekim »simbolima – kao što su pentagram koji spominjete, križ okrenut naopačke, broj 666 – i u drugim znakovima prepoznaje sotonska simbolika. Dobro je upozoravati na tu moguću povezanost i ne miriti se s njom, kao da je baš svejedno što to "nosimo oko vrata" i kakvi su to simboli s kojima se povezujemo, jer sotonino djelovanje nije baš uvijek lako spoznati, ali je o njemu važno voditi računa, jer svaki čovjek ima iskustvo slabosti i grješnosti na koje ga navodi sotonina«. Smatramo da kršćani i na izvanjski način moraju svjedočiti svoje kršćanstvo, svoju pripadnost Bogu i Crkvi, pa i za Vas vrijedi preporuka: »Ako ste vjernica, onda nema razloga nositi pentagram oko vrata, već nosite znak Kristove ljubavi – križ.« ✍

* *Glas Koncila*, 14 (1763), Zagreb, 6. travnja 2008., str. 24. Članak prenosimo u izvornom obliku.

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subrača«, VIII., 2 (15),
Široki Brijeg, 2015. , srpanj – prosinac, 2015.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Zaključenje broja: 25. lipnja

Adresa:
BiH: Kard. Stepinca 14, 88220 Široki
Brijeg
HR: Humac 1, p. p. 1, 20352 Vid

Veza:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 700-326
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada
13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...
(s naznakom za Vicepostulaturu i za što):
a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar, poslovna
Ljubuški:
žiro-račun (BiH): 3381602276649744
devizni račun (inozemstvo):
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Pred nama je 15. broj ovoga našega glasila. Zacijelo razlog za malo slavije, ali ostavit ćemo to za neku drugu priliku. Sada nam je zauzeto raditi da se istina o prošlim vremenima konačno probije u našu javnost.

Mislimo da je to razumljivo samo po sebi? Ma nije! Čak ni tamo gdje smo nazgled mi sami sa sobom. Umjesto zanosa da se sve to istraži, događa se da se odmahuje rukom i kaže kako još nije sazrijelo vrijeme. A kada bi to bajno vrijeme trebalo sazrijeti? Takvi na to ne odgovaraju. No, mi možemo dotičnima reći da na taj način oni ponovo ubijaju već ubijene žrtve. Zvuči oporo i para uši, ali je istina. Treba se zaista nad svime time zamisliti.

Krivci smo ako dopustimo da jugokomunistička istina bude jedina istina koja će progovarati o našim pobijenima. Ne treba to biti ni neka naša istina. Neka to bude istina koja će odgovarati onomu što se zaista dogodilo. Tek tada će se određeni vjerojatno pokajati, oni koji nisu oprostili, to će vjerojatno također učiniti. Jugokomunistička suza nije nimalo vrjednija od suze njihovih žrtava.

U slučaju pobijenih hercegovačkih franjevac istina izgleda i ovako. Fra Leo Petrović, provincijal, štitio je u Mostaru obitelji jugokomunističkih pristaša i njihovih simpatizera, štitio je Židove i Srbe. Imamo svjedočanstva o tome i objavit ćemo ih u nekom od sljedećih brojeva *Stopama pobijenih*. Unatoč tomu, i mnogočemu sličnom, jugokomunisti su

ga ubili i do dana današnjega proglašuju ga fašistom. Smeta im i mrtav jer je volio svoj narod, svoju vjeru i sve druge narode. Dobro je to shvatio Europski parlament pa je komunizam proglasio totalitarnom ideologijom, jednako kao i nacionalsocijalizam i fašizam.

Živjeti nam je od istine koja oslobađa. Shvaća to i Hrvatski narodni sabor (HNS) BiH pa je još više podupro Odjel za Drugi svjetski i Domovinski rat. A on predstavlja koordinaciju dosad devet ustrojenih povjerenstava po općinama koja se trude iznijeti na svjetlo dana pravu istinu o Drugom svjetskom ratu i poraću. Još je mnogo ljudskih kostiju razasutih kojekuda po našoj domovini. I kao ljudi i kao kršćani trebamo ih dostojno pokopati i čuvati spomen na njih.

Mi ovdje na Širokom Brijegu, i drugdje, nastojimo obilježiti i spriječiti propadanje mjesta na kojima su ubijena naša franjevačka braća. Trenutno smo se malo više usredotočili na ratno sklonište, o čemu možete čitati u ovome broju. Hvala svima koji nam u tome pomažu na različite načine. Jedan je od njih da nam se daruje i klesani kamen, što također navodimo, a pritom kažu da im je to čast. Svjesni su, dakle, što se i zbog čega dogodilo.

Razmišljajmo pravilno, molimo se i onda će sve biti drukčije. Do sljedećeg broja neka vam je

mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Glas o znakovima	43
Povijesne okolnosti	22	Odjek u umjetnosti	44
Povjerenstva	25	Nagradni natječaj	45
Stratišta	26	Utamničnici	49
Pobijeni	30	Podsjetnik	51
Glas o mučeništvu	37	Razgovor	57